

ભારતમાં પ્રદૂષણની ‘અચળ’ સમસ્યા

પર્ચિવર્તન એ સંસારનો નિયમ ભલે હોય પણ ખાસ કરીને ભારતની કેટલીક સમસ્યા એવી છે. જેમાં પસાર થતા સમયની સાથે પણ કોઈ પર્ચિવર્તન આવતું નથી. મતલબ કે તે સદાકાળ અચળ રહે છે. જેમ કે, ભ્રષ્ટાચાર અને પ્રદૂષણ. અહીં આપણે પ્રદૂષણની સમસ્યાની વાત કરીએ. આપણું પાઠનગાર દિલ્હી ખાસ કરીને છેલ્લા થોડા સમયથી સમયાંતરે બનતા રાજકીય વિવિધ ઘટનાક્રમ ઉપરાંત ત્યાંની ઉત્તરોત્તર વધી રહેલી પ્રદૂષણની સમસ્યા માટે પણ ચર્ચામાં રહે છે. આ વખતે તો દિલ્હીમાં હવાઈ પ્રદૂષણની સમસ્યાએ લોક આંદોલનનું સ્વરૂપ પણ લઈ લીધું. અલબાટ, આ આંદોલનના કેન્દ્રમાં વિશેષરૂપે દિલ્હીમાં સતત ઘેરી બનતી જતી હવાઈ પ્રદૂષણની સમસ્યા બાબતે વહીવટીતાંત્રની નિર્જિયતા હતી. વેલ, પ્રદૂષણની બાબતે આ તો એક ચોક્કસ ઘટનાક્રમની વાત થઈ પણ એક ચોક્કસ સમયગાળા દરમાન દિલ્હીનું હવાઈ પ્રદૂષણ એક યા બીજી રીતે ચર્ચાનો વિષય બની રહે એ હવે જાણે એક વણાલખી ધરેડ બની ગઈ છે. એ સાથે અતુચ્ચકની દસ્તિએ થતી અતુગત ચર્ચાઓની દસ્તિએ પણ જોઈએ તો એમ કહી શકાય કે ચોમાસામાં જેમ રોડ પરના ખાડા અને ભૂવા ચર્ચાનો વિષય બની રહે છે એ જ રીતે અત્યારે શિયાળામાં ખાસ કરીને દિલ્હીનું હવાઈ પ્રદૂષણ ચર્ચાનો વિષય બનતું રહે છે.

જો કે આ તો એક દેશની લોકલ સમસ્યા તરીકે પ્રદૂષણની વાત કરી પણ આખી દુનિયામાં

વધતે ઓછે અંશે પ્રદૂષણની સમસ્યા ઘણા લાંબા સમયથી છે અને વળી, ૨૦મી સદીના માદ્યાંતરના સમયગાળાથી વિશ્વમાં પ્રદૂષણની સમસ્યા એટલી બળવતાર બનતી ગઈ છે કે આ જ સમયગાળામાં બ્રિટાનિકા એનસાઈક્લોપીડિયામાં પણ સ્થાન પામી ચૂકી છે. હા, ૨૦મી સદીના મદ્યાંતર પહેલાં બ્રિટાનિકા એનસાઈક્લોપીડિયામાં પ્રદૂષણની સમસ્યાનો ઉલ્લેખ નહોતો કારણ કે ૨૦મી સદીના મદ્યાંતર પહેલા વિશ્વમાં પ્રદૂષણની સમસ્યા આટલી ગંભીર ન હોવાનું પણ સત્તાવાર રીતે નોંધાયેલું છે. અહીં એ પણ ઉલ્લેખનીય છે કે બ્રિટાનિકા એનસાઈક્લોપીડિયા ૧૭૬૮થી પ્રકાશિત થાય છે. એટલે કે અત્યારે ખુદ બ્રિટાનિકા એનસાઈક્લોપીડિયા ૨૫૭ વર્ષનો થઈ ચૂક્યો છે. મતલબ કે છેલ્લા લગાભગ ૨૫૦થી ૩૦૦ વર્ષમાં સમગ્ર વિશ્વમાં હવાઈ પ્રદૂષણની સમસ્યા અગાઉ ક્યારેચ નહોતી એટલી ગંભીર બની ગઈ છે.

અહીં એ પણ ઉલ્લેખનીય છે કે હાલ લગાભગ દર વર્ષ શિયાળામાં દિલ્હી જે પ્રકારના ગંભીર હવાઈ પ્રદૂષણ અને તેને કારણે સર્જાતા ઝેરી ધૂમસનો અનુભવ કરે છે. તેવા જ અને કંઈક અંશે તેનાથી પણ વધુ ગંભીર ઝેરી ધૂમસનો અનુભવ ભોપાલ ૧૯૮૪ની રજુ ડિસેમ્બરે બનેલી ભોપાલ ગેસ દુર્ઘટના દરમાન કરી ચૂક્યું છે. આ દુર્ઘટના એટલી ગંભીર હતી કે તેની યાદમાં હવાઈ પ્રદૂષણ ઘટાડવાની પ્રતિબંધતા દર્શાવવા માટે દર વર્ષ રજુ ડિસેમ્બરે રાષ્ટ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ દિન ઉજવાય છે. આ વર્ષ

ઇશ્વરલાલ : ૮૮૨૫૦૩૪૮૭૭ કિરણભાઈ : ૮૮૨૪૦૧૧૬૭૭ જતીનભાઈ : ૮૮૮૮૮૮૨૨૭૭

ગીતા સુગર એજન્સી

સુગર ફોકર

ઓમ એલેક્ટ્રિક

હોલ્સેલ સુગર સપ્લાયર